

Květa Legátová
Mimo tento čas

Pistorius, 2008

© Květa Legátová, 2008
ISBN 978-80-87053-27-0

I. Neblýská se vždy jen na časy

Červená náušnice

Osoby: DOKTOR, ČERMÁKOVÁ

(Dveře. Kroky)

ČERMÁKOVÁ: Dobrý den, pane doktore.

DOKTOR: Dobrý den... Je ještě někdo v čekárně?

ČERMÁKOVÁ: Ne... já jsem poslední.

DOKTOR: Posadte se, prosím.

ČERMÁKOVÁ: Děkuji... Pan doktor Obr...

DOKTOR: Má dovolenou.

ČERMÁKOVÁ: Vy ho zastupujete?

DOKTOR: Ano. Jmenuji se Paleček.

ČERMÁKOVÁ: Já jsem Čermáková, z Pulice.

DOKTOR: Z Pulice... *(Hledá kartu)*

ČERMÁKOVÁ: Čermáková...

DOKTOR: Čermáková...

ČERMÁKOVÁ: Milada.

DOKTOR: Ano, ano, tady je kartička... Dlouho jste nestonala...

Tak copak vás trápí?

ČERMÁKOVÁ: Já jenom vlastně...

DOKTOR: Nemáte ke mně důvěru?

ČERMÁKOVÁ: Ne, ale... já totiž... s panem doktorem se znám.

DOKTOR: Chápu. Doktor Obr se vrátí za čtrnáct dní.

ČERMÁKOVÁ: Za čtrnáct dní?

DOKTOR: Ano.

ČERMÁKOVÁ: Já nemohu čekat, já...

DOKTOR: Jaké máte potíže? Snad vám budu moct aspoň poradit...

ČERMÁKOVÁ: Nemám žádné potíže, pane doktore... jde o něco jiného...

DOKTOR: No prosím.

ČERMÁKOVÁ: Nemohu se zbavit určité představy...
prostě jsem přesvědčena... že mě kdosi zavraždí.

DOKTOR: Zavraždí?

ČERMÁKOVÁ: Ano.

DOKTOR: A kdo?

ČERMÁKOVÁ: To nevím...

DOKTOR: Hm... tak... vy jste z Pulice, paní Čermáková?

ČERMÁKOVÁ: Ano.

DOKTOR: Já to tady moc neznám...

ČERMÁKOVÁ: To je vesnice nedaleko.

DOKTOR: Ano, vzpomínám si, že mě tam předevcírem volali.

ČERMÁKOVÁ: K Pospíšilovým... Radek má osypky.

DOKTOR: Ano, ano, ano... Bydlíte ve vsi dlouho?

ČERMÁKOVÁ: Přes třicet let.

DOKTOR: A domníváte se, že někdo usiluje o váš život.

ČERMÁKOVÁ: Ano.

DOKTOR: Nevíte kdo, cítíte jen nesnesitelnou úzkost.

ČERMÁKOVÁ: Ano, občas... když si to uvědomím.

DOKTOR: Mívala jste někdy dřív podobné stavy?

ČERMÁKOVÁ: Nikdy.

DOKTOR: Už dlouho vám není dobře?

ČERMÁKOVÁ: Pár dní.

DOKTOR: Mohla byste mi přesněji vylíčit všechny...

ČERMÁKOVÁ: Je to... je to, jak se říká, že po člověku jde mráz.

DOKTOR: Máte pocit nebezpečí.

ČERMÁKOVÁ: Ano.

DOKTOR: Naprosto nekonkrétního, nejasného, že ano?

ČERMÁKOVÁ: To ne. To ne. Já si myslím, že mě někdo zavraždí dnes
večer, jak půjdu domů z nádraží. Mezi sedmou a osmou.

DOKTOR: Někdo neznámý?

ČERMÁKOVÁ: Ne, někdo známý.

DOKTOR: Hm. Večer, když půjdete domů z nádraží. A pročpak?

ČERMÁKOVÁ: Protože právě tam bude mít příležitost. Nádraží – to
je jenom taková malá zastávka v lese. A i kdyby se mnou někdo

vystoupil, tak půjde po silnici. Ale já chodím sama zkratkou lesem, kde nikoho nepotkám.

DOKTOR: Aha.

ČERMÁKOVÁ: K nám se dá jet taky autobusem.

DOKTOR: A musíte tím lesem?

ČERMÁKOVÁ: Nemusím, ale já jinudy nechodím.

DOKTOR: Takže záleží jen na vás, jestli se setkáte nebo nesetkáte s předpokládaným vrahem.

ČERMÁKOVÁ: Já vím.

DOKTOR: Když půjdete po silnici, nic vám nehrozí.

ČERMÁKOVÁ: Ne.

DOKTOR: No...

ČERMÁKOVÁ: Bude čekat u Jonášova srubu.

DOKTOR: Přesně na tom jednom jediném místě?

ČERMÁKOVÁ: Nedaleko je rybník. Tam chce hodit mrtvolu.

DOKTOR: Tak jestli vás chápu, nutí vás cosi, abyste šla dnes večer lesní zkratkou.

ČERMÁKOVÁ: Nic mě nenutí. Nešla bych tudy ani za nic...

DOKTOR: Ale potom snad není důvod, abyste...

ČERMÁKOVÁ: Jestli mě nezabije dnes, pane doktore, zabije mě jindy!

DOKTOR: Ach tak... obáváte se, že bude pokus opakovat...
Opět u toho srubu?

ČERMÁKOVÁ: Tam už ne.

DOKTOR: A kde tedy?

ČERMÁKOVÁ: To ještě nevím.

DOKTOR: Máte ve vsi nepřátele?

ČERMÁKOVÁ: Nemám.

DOKTOR: Ani jedinou osobu byste nedovedla jmenovat?

ČERMÁKOVÁ: Ne, ani jedinou.

DOKTOR: Třeba jenom malá rozepře nebo nedorozumění?

ČERMÁKOVÁ: Ne, pane doktore, nic, co by stálo za řeč.

DOKTOR: Ví někdo, kam jste dnes jela?

ČERMÁKOVÁ: To ví celá vesnice. Jezdím sem každý čtvrtek, k synovi.

DOKTOR: A každý čtvrtek chodíte domů lesní zkratkou?

ČERMÁKOVÁ: Je to kousíček. Deset dvanáct minut.

DOKTOR: Tak málo?

ČERMÁKOVÁ: Bydlím na konci vsi.

DOKTOR: A dosud nikdy vás nenapadlo...

ČERMÁKOVÁ: Ne... Ne... nikdy. Teda – až teď.

DOKTOR: Aha... Kde pracujete?

ČERMÁKOVÁ: Byla jsem zaměstnaná na poště. Ale od jara jsem v důchodu.

DOKTOR: Bydlíte sama?

ČERMÁKOVÁ: U dcery.

DOKTOR: Má děti?

ČERMÁKOVÁ: Tři.

DOKTOR: A nedošlo v poslední době u vás v rodině k nějaké neshodě?

ČERMÁKOVÁ: Ne, ne, to ne.

DOKTOR: No... Kdyby někdo skutečně usiloval o váš život, paní Čermáková, musel by k tomu mít důvod, vidíte?

ČERMÁKOVÁ: Jistě.

DOKTOR: Dokonce velmi silný důvod. A takový důvod neexistuje.

ČERMÁKOVÁ: Existuje, pane doktore.

DOKTOR: Jak to? Vy víte proč...

ČERMÁKOVÁ: Ano... Někdo se mě chce zbavit, protože jsem našla červenou náušnici.

DOKTOR: Červenou náušnici?

ČERMÁKOVÁ: Našla jsem ji za zvláštních okolností. Před několika dny u nás hořelo. Stará sýpka za Andrysovým humnem. Psali o tom i v novinách – článek se jmenoval Osudná neopatrnost. Já to mám s sebou. Jestli dovolíte... bylo by dobře, kdybyste si to přečetl.

DOKTOR: Prosím... No jo, no... Opilec a hořící cigareta! Opakuje se stále totéž. Ale vy jste říkala, že jste našla nějakou náušnici.

ČERMÁKOVÁ: Zlatou, s červeným očkem. Našla jsem ji přímo na spáleništi. Ještě při požáru. Byla zašlápnutá v zemi. Musela jsem ji vyrýpnout.

DOKTOR: Komu patřila?

ČERMÁKOVÁ: Nevím. Ptala jsem se, ale nikdo se nepřihlásil.

DOKTOR: Máte ji zde?

ČERMÁKOVÁ: To je právě ono – zmizela.

DOKTOR: Aha... někdo vám ji...

ČERMÁKOVÁ: Vzal si ji z prázdného květináče... Hodila jsem ji do květináče, který stál na okně Andrásovy kuchyně. Potřebovala jsem volné ruce a neměla jsem kapsu.

DOKTOR: Proč právě...

ČERMÁKOVÁ: No, šla jsem kolem okna a uviděla jsem květináč. Udělala jsem to bezmyšlenkovitě. Volali mě k Prokopovi, to je ten opilec, víte?

DOKTOR: Ano... A proč vás k němu volali?

ČERMÁKOVÁ: No, někdo ho musel ošetřit, než přijde doktor.

DOKTOR: Vy jste...

ČERMÁKOVÁ: Ne.

DOKTOR: Vždyť nevíte, na co se chci ptát.

ČERMÁKOVÁ: Jestli jsem zdravotní sestra. Nejsm.

DOKTOR: Viděl vás někdo, když jste házela náušnici do květináče?

ČERMÁKOVÁ: Nevšimla jsem si. Byla jsem přesvědčená, že ne... ale někdo mě musel vidět.

DOKTOR: A kdy jste zjistila, že se náušnice ztratila?

ČERMÁKOVÁ: Když přijela Bezpečnost. Chtěla jsem ji odevzdat, ale hrnek ležel pod oknem rozbitý a prázdný.

DOKTOR: Prohledala jste...

ČERMÁKOVÁ: ...každou škvíru.

DOKTOR: Řekla jste o tom Bezpečnosti?

ČERMÁKOVÁ: Ano.

DOKTOR: Pokládali to za důležité?

ČERMÁKOVÁ: Myslím, že ne.

DOKTOR: Zdá se, že někdo náušnici ukradl, a vy se obáváte, že vás chce zloděj zavraždit, aby jeho čin nevyšel najevo.

ČERMÁKOVÁ: Ano.

DOKTOR: No... rozebereme si trochu celou věc, paní Čermáková.

Ta náušnice, i kdyby byla zlatá...

ČERMÁKOVÁ: Byla zlatá! Viděla jsem punc.

DOKTOR: Ale ani tak nepředstavuje dohromady žádné jmění. Kvůli tomu by přece nikdo nevráždil.

ČERMÁKOVÁ: Kvůli tomu ne.

DOKTOR: A proč tedy?

ČERMÁKOVÁ: Já myslím, pane doktore, že to ani nebyla krádež.

DOKTOR: Jo, tak... Potom jsem vám dobře nerozuměl.

ČERMÁKOVÁ: Rozuměl... Jenže záhadné není, že se náušnice ztratila z Andrysova okna, ale že ji dodnes nikdo nepostrádá... Byla to starobylá náušnice, víte, nejspíš rodinná památka, a ta se na vsi dědí z generace na generaci. Každý by ztrátu rozkřičel.

DOKTOR: Hm.

ČERMÁKOVÁ: O tuhle se nikdo nepřihlásil, ačkoliv jsem se ptala dům od domu.

DOKTOR: A co z toho usuzujete?

ČERMÁKOVÁ: No, že si ji vzala ta, které patřila.

DOKTOR: Ano, to je logické.

ČERMÁKOVÁ: Ale proč si ji vzala tajně? Proč o ni nepožádala hned, jak jsem ji vyrýpla? A proč potom rozbila hrnek?

DOKTOR: Není jisté, že ho rozbila.

ČERMÁKOVÁ: Není.

DOKTOR: No!

ČERMÁKOVÁ: Jestli ho rozbila, je to pokus o zahlazení stop.

DOKTOR: Prosím vás, proč by sama majitelka...

ČERMÁKOVÁ: ...některá nechce, aby se vědělo, že byla u požáru.

DOKTOR: Jaký by k tomu mohla mít důvod?

ČERMÁKOVÁ: Na to jsem přišla až druhý den.

DOKTOR: No?

ČERMÁKOVÁ: Strach.

DOKTOR: Strach? Z čeho?

ČERMÁKOVÁ: Pane doktore, teď si začnete myslet, že mi přeskočilo.

DOKTOR: Ale... ne...

ČERMÁKOVÁ: Jsem přesvědčená, že je to strach ze zločinu.

DOKTOR: Z jakého zločinu?

ČERMÁKOVÁ: To nevím... to nevím.

DOKTOR: Paní Čermáková, uvažte, že...

ČERMÁKOVÁ: ...ten strach je tak silný, pane doktore, že je schopný prostě všeho. Cítím ho v patách jako zlého psa.

DOKTOR: No... pohovořme si klidně, paní Čermáková. Celá ta příhoda s náušnicí je zatím nesrozumitelná. To se jednou vysvětlí. Často se stává, že nám docela všední věci přijdou záhadné, protože jsme přehlédli nějakou maličkost, že? Vám při tom požáru trochu povolily nervy. Obavy, že červená náušnice je klíč k odhalení nějakého zločinu...

ČERMÁKOVÁ: To je fakt!

DOKTOR: ...a že vás chce kdosi kvůli tomu zavraždit...

ČERMÁKOVÁ: To je taky fakt!

DOKTOR: Utvrzujete se v té myšlence, paní Čermáková.

ČERMÁKOVÁ: Dokud jsem měla v hlavě jenom tu náušnici, pane doktore, vůbec mi to na mozek nelezlo. Ale když se objeví druhá divná věc... a třetí...

DOKTOR: Co, ještě něco?

ČERMÁKOVÁ: Chtěl mě zabít žebříkem.

DOKTOR: Kdo?

ČERMÁKOVÁ: No, pořád tentýž člověk.

DOKTOR: Jak se to stalo?

ČERMÁKOVÁ: Z ničeho nic se zřítíl žebřík, právě když jsem stála pod ním.

DOKTOR: A nebyl...

ČERMÁKOVÁ: Ne, ne, stál rovně.

DOKTOR: U čeho stál?

ČERMÁKOVÁ: U seníku.

DOKTOR: Zvenčí?

ČERMÁKOVÁ: Ano.

DOKTOR: Hm. Kdyby na vás někdo ten žebřík shodil, uvízl by přece sám nahoře.

ČERMÁKOVÁ: Ze seníku vedou dřevěné schody do chléva.

DOKTOR: Tam jste se nepodívala?

ČERMÁKOVÁ: Podívala. Nikoho jsem tam nenašla. To byl ještě nahoře. Slezl až po tom, když jsem běžela přes dvůr a tloukla na Andryse. Trvalo věčnost, než otevřel.

DOKTOR: Andrýs?

ČERMÁKOVÁ: Stalo se to na jejich dvoře. Ten večer, co hořelo.

DOKTOR: Co jste dělala na Andrýsově dvoře?

ČERMÁKOVÁ: Šla jsem teprve domů. Přátelím se s jejich kmotrou.

Chodím k nim často, nebydlím daleko. Tehdy jsem se dost zdržela a kmotra za mnou zamkla, protože šla spát.

DOKTOR: Žebřík spadl nejspíš větrem.

ČERMÁKOVÁ: Nebyl vítr!

DOKTOR: No tak sklouzl, nebo co... Andrýs ho znova přistavěl?

ČERMÁKOVÁ: Ano.

DOKTOR: Všiml si něčeho?

ČERMÁKOVÁ: Ne. Zato já jsem si něčeho všimla. Všimla jsem si, že ho nahoře přivázal. To znamená, že Andrýsovi žebřík přivazují.

DOKTOR: Co to dokazuje? Kdybyste se Andrýse zeptala...

ČERMÁKOVÁ: Ptala jsem se.

DOKTOR: No?

ČERMÁKOVÁ: Pokrčil rameny, víc jsem z něho nedostala.

DOKTOR: Paní Čermáková! Nemáte nejmenší důkaz...

ČERMÁKOVÁ: To nemám... Ale víte, proč jsem uskočila?

DOKTOR: Proč?

ČERMÁKOVÁ: Protože jsem uviděla na zdi stín lidské ruky.

DOKTOR: Kdoví co... Kdy jste si to uvědomila?

ČERMÁKOVÁ: Doma.

DOKTOR: Doma, když jste vypravovala...

ČERMÁKOVÁ: Ne, nikomu jsem to nevypravovala.

DOKTOR: Ani dceři jste se nezmínila?

ČERMÁKOVÁ: Ne, nechtěla jsem ji zbytečně plašit.

DOKTOR: No vidíte! Sama říkáte: zbytečně plašit! Nejste si jista...

ČERMÁKOVÁ: Jsem!

DOKTOR: Paní Čermáková, odpovídáte vždycky dřív, než dokončím otázku.

ČERMÁKOVÁ: Promiňte.

DOKTOR: Usuzujete velmi rychle a bystře. Ale řekl bych překotně, takže si dostatečně neověříte svůj soud. Docházíte k závěru jakousi

intuicí a podílí se na něm i vaše fantazie. Dotváříte si skutečnost, a tím ji pozměňujete.

ČERMÁKOVÁ: To znamená, že jsem praštěná?

DOKTOR: Ale ne, vůbec ne, paní Čermáková. Vsugerovala jste si jen jistou myšlenku.

ČERMÁKOVÁ: Ale jak ji mám ze sebe vyrazit?

DOKTOR: Pokusíme se o to. Dávejte pozor, soustřeďte se. Nejste sama, kdo o červené náušnici ví. Je-li klíčem k záhadě, pak by zločinec musel vybit celou ves, aby uchoval své tajemství. Nemám pravdu?

ČERMÁKOVÁ: Ne.

DOKTOR: No prosím... Co „ne“? Proč ne?

ČERMÁKOVÁ: Protože kromě mě nikdo nepokládá červenou náušnici za nějaký klíč. Kromě mě se o ni vůbec nikdo nezajímá.

DOKTOR: Jenže tohle zločinec neví.

ČERMÁKOVÁ: Ví!

DOKTOR: Jak by to mohl vědět?

ČERMÁKOVÁ: Vycítil to. Tak jako já jsem vycítila jeho. Ten člověk je blízko mě. Stýkám se s ním. Mluvím s ním... No, snad denně...

DOKTOR: Hm... Projevila jste před někým své podezření?

ČERMÁKOVÁ: Ne. Užívám se sama.

DOKTOR: Tvrdíte, že všechno vycítil, a proto vás ohrožuje?

ČERMÁKOVÁ: Proto.

DOKTOR: To by přece nemělo žádný smysl, paní Čermáková. Teď už pro něho nepředstavujete žádné nebezpečí. Žádné nové nebezpečí. Co jste objevila, je prozrazeno. Nic víc nevíte.

ČERMÁKOVÁ: Víím, že zapálil starou sýpku.

DOKTOR: Sýpku?! Sama jste mi dala číst, že ji zapálil opilec, který tam usnul s hořící cigaretou.

ČERMÁKOVÁ: Ten ji nezapálil.

DOKTOR: No, před chvílí jste mi ukazovala výstřižek z novin.

ČERMÁKOVÁ: Stejně jste ho nečetl.

DOKTOR: Stálo tam jasně, že viník je znám a že se přiznal.

ČERMÁKOVÁ: Přiznal se, protože si požár nedovede jinak vysvětlit.

DOKTOR: Vy to dovedete?

ČERMÁKOVÁ: Ne.

DOKTOR: No tak vidíte!

ČERMÁKOVÁ: Prokop neměl čím zapálit, pane doktore.

DOKTOR: Aha.

ČERMÁKOVÁ: Když jsem ho ošetřovala, vyndala jsem mu z kapes všechny věci, a sirky tam nebyly.

DOKTOR: No, na tom přece nezáleží... prostě... krabičku někde zahodil.

ČERMÁKOVÁ: Ne. Nechal sirky v hospodě.

DOKTOR: No a co na tom. Cigaretu mu mohl zapálit někdo jiný.

ČERMÁKOVÁ: Kdo?

DOKTOR: No, kdokoli. Kdokoli, koho potkal po cestě.

ČERMÁKOVÁ: Kdyby někoho potkal na cestě k sýpce, byl by se ten člověk přihlásil jako svědek... Nikdo se nepřihlásil.

DOKTOR: Šel tedy se zapálenou cigaretou už z hospody.

ČERMÁKOVÁ: Víte, jak je to daleko? Trvalo mu to nejmíň půl hodiny, když byl pod parou. Vydrží cigareta půl hodiny opilci? Za pět minut by byla na zemi. A ještě něco. V sýpce se našla prázdná láhev od kořalky. Prázdnou si ji jistě z hospody nenesl. Je pravděpodobné, že v sýpce pil.

DOKTOR: To, co říkáte, jsou jen domněnky. Dohady, které k ničemu nevedou. Pokusme se soustředit na ty skutečnosti, které jsou prokazatelné.

ČERMÁKOVÁ: Našla jsem náušnici, kterou nikdo neztratil. Prokop zapálil sýpku, a neměl čím.

DOKTOR: Dobrá... Řekněme, že Prokop ji nezapálil, že ji zapálil někdo jiný... Komu patřila ta sýpka?

ČERMÁKOVÁ: Družstvu. Původně byla Andrysova.

DOKTOR: Andrysova... Uvažujme, proč ji zapálil? Byla stará, nepotřebná?

ČERMÁKOVÁ: Nebyla nepotřebná. Právě do ní začali svážet obilí.

DOKTOR: Jak to, že byla otevřená?

ČERMÁKOVÁ: Obilí se sváželo do přístěnku. Ten byl zamčený.

DOKTOR: Kolik obilí tam bylo?

ČERMÁKOVÁ: Dost.

DOKTOR: Shořelo?

ČERMÁKOVÁ: Ano.

DOKTOR: Kdyby někdo chtěl tímto způsobem družstvu uškodit...

ČERMÁKOVÁ: Tímto způsobem mu nemohl uškodit, spíš prospět.

Sýpka byla pojištěná na vysokou částku a družstvu se ty peníze právě hodily.

DOKTOR: Chcete říct...

ČERMÁKOVÁ: Ne, jenom vám to vysvětluju.

DOKTOR: Pro pojistku by nikdo neobětoval život člověka. Prokop přece unikl jenom o vlasek. Musel by to být šílenec.

ČERMÁKOVÁ: Já netvrdím, že by někdo pro pojistku upaloval Prokopa, ačkoli by ho nebyla taková škoda, jak se vám zdá. Ale v sýpce uhořela Hanka Andrásová...

DOKTOR: To jste mi... v tom článku...

ČERMÁKOVÁ: ...je to taky.

DOKTOR: Půjčte mi, prosím vás, ještě jednou ty noviny.

ČERMÁKOVÁ: Byla to dcera předsedy družstva.

DOKTOR: ...tragická příhoda si vyžádala... Ona vběhla do ohně, aby zachránila Prokopa?

ČERMÁKOVÁ: Ano. Pravděpodobně ho probudila, když už kolem bylo všechno v plamenech. Zasáhl ji padající trám.

DOKTOR: Proč nepřivolala pomoc?

ČERMÁKOVÁ: Nikoho by se nedovolala. Andrásovo stavení je na konci vesnice. Sýpka stojí o samotě, schovaná mezi stromy. Doma byla tenkrát jenom chromá tetka, která spala. Než by ji vzbudila, byl by s Prokopem amen.

DOKTOR: A co sousedé?

ČERMÁKOVÁ: Nejbližší chalupa je Haluzova, kousek k lesu. Ani tam by bývala nedoběhla.

DOKTOR: Od Haluzů přece muselo být vidět na celou...

ČERMÁKOVÁ: Mají okna na opačnou stranu. A vůbec – k sýpce není odnikud vidět, ačkoli od sýpky je výhled na všechny strany. To je tím, že u ní rostou dva duby. Ty duby taky shořely.

DOKTOR: Tak tedy, jen od Andryšů...

ČERMÁKOVÁ: Ne, ne, ani od Andryšů. Mezi sýpkou a stavením jsou hospodářské budovy.

DOKTOR: Ale Andryšová požár zpozorovala...

ČERMÁKOVÁ: Šla si pro něco na dvůr nebo do zahrady.

DOKTOR: Kde byli ostatní Andryšovi?

ČERMÁKOVÁ: Stará v kostele, mladí ve městě.

DOKTOR: To jsou všichni?

ČERMÁKOVÁ: Ano.

DOKTOR: Kdy se vrátili?

ČERMÁKOVÁ: Ještě hořelo.

DOKTOR: Přišli současně?

ČERMÁKOVÁ: Ne, ne... Nejdřív mladí, pak tetka.

DOKTOR: Vy jste byla u ohně mezi prvními?

ČERMÁKOVÁ: Ano. My totiž bydlíme hned za Haluzovými. Žala jsem u lesa trávu, a jak jsem se narovнала, uviděla jsem plameny.

DOKTOR: Kdo byl u ohně před vámi?

ČERMÁKOVÁ: Kmotra, Haluzovi, předseda.

DOKTOR: To je otec Andryšové?

ČERMÁKOVÁ: Ano.

DOKTOR: On bydlí také...

ČERMÁKOVÁ: Ne, bydlí na opačném konci, ale šel právě na tu stranu obhlédnout pole. Potom tam byla Terežka Jakubíková.

DOKTOR: Kdo je to?

ČERMÁKOVÁ: Děvče z vesnice. Šla náhodou kolem. Ale dáváte mi skoro stejné otázky jako policie.

DOKTOR: No, chci vám porozumět.

ČERMÁKOVÁ: Pane doktore, kdybych se byla tenkrát líp dívala... Všude byly stopy, než je zašlapali. Něco důležitého jsem nepostřehla.

DOKTOR: Ne, ne, ne, jenom mi vypravujte to, co jste skutečně viděla.

ČERMÁKOVÁ: Nejdřív jsem uviděla Prokopa. Byla jsem rozrušená. Křikla jsem na něho: Kdo to zapálil? Odpověděl: Já. Potom jsem si všimla bílé plachty a na ní ležely přezky z Hančinyých střevíčů.

Pochopila jsem, co se stalo, když jsem se podívala na předsedu.
Potom přijel Andrýs.

DOKTOR: Na čem přijel?

ČERMÁKOVÁ: Na motorce. A potom přišla stará... Prokopa odnesli do domu.

DOKTOR: Kdo ho odnesl?

ČERMÁKOVÁ: Andrýs s Haluzou.

DOKTOR: Víc lidí u toho nebylo?

ČERMÁKOVÁ: Bylo. Za chvilku se seběhla celá vesnice.

DOKTOR: No tak, paní Čermáková, uvědomte si, že jste se zeptala: Kdo to zapálil? a Prokop vám odpověděl: Já. Byl o tom přesvědčen.

ČERMÁKOVÁ: Byl.

DOKTOR: Viděl Andrýsovou?

ČERMÁKOVÁ: Viděl. Pamatoval si, že na něho volala: Rychle, strýčku! Dusil ho kouř, upadl a nemohl najít východ. Konečně se překulil přes práh a válel se po zemi v hořících šatech. To všechno si pamatuje. Potom nejspíš omdlel. Venku Andrýsovou neviděl.

DOKTOR: Tak si to zopakujme. Viděl ji v sýpce...

ČERMÁKOVÁ: Ano.

DOKTOR: Přišla zvenčí...

ČERMÁKOVÁ: Ano.

DOKTOR: V hořící sýpce byli sami dva.

ČERMÁKOVÁ: Ano.

DOKTOR: Je tedy jisté, že ji zapálil Prokop. Není jiného žháře.

ČERMÁKOVÁ: Pane doktore...

DOKTOR: No prosím...

ČERMÁKOVÁ: ...já si myslím, že zločin, který se u sýpky udál, se nejmenuje žhářství... ale vražda.

DOKTOR: A kdo měl být zavražděn? Prokop? Nebo Andrýsová?

ČERMÁKOVÁ: Oba dva.

DOKTOR: Jak si to představujete? Že byla Andrýsová do sýpky vehnána?

ČERMÁKOVÁ: Ne, ne. Vběhla tam sama, když uviděla oheň nebo možná jenom ucítla kouř. Stačilo pouze přirazit vrata.

DOKTOR: Byla vrata přiražená?

ČERMÁKOVÁ: Těžko říct. Nikdo se nestaral, aby všechno zůstalo na místě, než přijede Bezpečnost.

DOKTOR: No, Andrášová mluvila v sýpce s Prokopem. Kdyby se stalo to, co předpokládáte, byla by vraha jmenovala.

ČERMÁKOVÁ: Nevěděla, že je to vrah.

DOKTOR: Nevěděla?

ČERMÁKOVÁ: Ne.

DOKTOR: A kde ten vrah byl? Skrýval se někde?

ČERMÁKOVÁ: Stál pravděpodobně před sýpkou. Možná se tvářil, že chce Andrášové pomoci. Ji ani nenapadlo, že tu sýpku zapálil, jí připadalo samozřejmé, že to udělal Prokop... Prokop totiž už jednou způsobil požár... Stejným způsobem, víte?

DOKTOR: Tak tedy tvrdíte, že kromě Andrášové a Prokopa byl u sýpky někdo třetí. Někdo, jehož přítomnost Andrášovou nijak nepřekvapovala.

ČERMÁKOVÁ: Ano.

DOKTOR: Hovořil o něm Prokop?

ČERMÁKOVÁ: Prokop o něm vůbec nevěděl.

DOKTOR: Nemá ani potuchy...?

ČERMÁKOVÁ: Ne, ne...

DOKTOR: Dva lidé měli být zavražděni, a vraha nikdo nepodezírá. Dokonce ani samy oběti. To je zvláštní, vidíte? Ale Prokop vyvázl... Vrah ho tedy přece jen ušetřil.

ČERMÁKOVÁ: Domníval se, že je mrtev, nebo nebyl čas... Prokop ostatně nemusel zemřít. Prokop měl jenom nést následky.

DOKTOR: Andrášová měla zemřít?

ČERMÁKOVÁ: Andrášová ano. Kdybych se tenkrát líp dívala, pane doktore. Na tom spáleništi dělal jenom jednu věc – odstraňoval stopy. Chodil mezi námi, čím dál klidnější a klidnější. Vina padla na Prokopa, nebylo o tom pochyby. Přijela Bezpečnost, skoro současně sanitka, a zase ani stín podezření.

DOKTOR: Vyslyšali i vás?

ČERMÁKOVÁ: Ano.

DOKTOR: Řekla jste jim o svých domněnkách?

ČERMÁKOVÁ: Tenkrát jsem ještě žádné neměla.

DOKTOR: No, Bezpečnost případ vyšetřovala. Mnohé věci, které snad unikly vám, by nebyly unikly jim. Četl jsem novinovou zprávu, teď už důkladně, a není tam ani zmínka o vraždě...

ČERMÁKOVÁ: Tu psali novináři, vyšla hned druhý den.

DOKTOR: Kdyby byla mylná, museli by ji už dávno opravit.

ČERMÁKOVÁ: Takže jsem se pomátla...

DOKTOR: Ale ne, to ne. Paní Čermáková, vaše soudnost není narušená, opakují vám to... Pod tlakem silného vzrušení, které jste prožila v den požáru, vám utkvěly v mysli některé podrobnosti, ke kterým se stále vracíte a znova a znova je rozebíráte a dáváte jim nový smysl.

ČERMÁKOVÁ: Ale já cítím, že mám pravdu.

DOKTOR: No ovšem. Zdánlivě taky nic nesvědčí proti vaší teorii. Mohlo se to skutečně stát tak, jak říkáte. Někdo mohl opravdu využít spánku opilého Prokopa a zabít Andryšovou... Ale už to, že Prokop do sýpky zašel, byla náhoda. Byl by tedy musel počítat s náhodou.

ČERMÁKOVÁ: Nepočítal s ní. Využil jen příležitosti.

DOKTOR: Paní Čermáková, zkusme provést analýzu. Hledejme především motiv. Měl někdo důvod zabít Andryšovou nebo Prokopa? Čekal někdo na tuto příležitost?

ČERMÁKOVÁ: To nemá k tomu případu žádný vztah, pane doktore.

DOKTOR: Ale jak to, že ne? Víte o někom, kdo padá v úvahu?

ČERMÁKOVÁ: Když se ptáte na tohle, tak tedy všichni. Všichni, o kterých jsem mluvila, do jednoho. Ale to s tím nemá co dělat.

DOKTOR: Mluvili jsme například o předsedovi družstva.

ČERMÁKOVÁ: Nezapomněl jste na pojistku...

DOKTOR: Ale kvůli tomu by přece neupálil vlastní dceru!

ČERMÁKOVÁ: Nemínil ji upálit. Hanka vběhla do plamenů sama. Co zachraňovala? Prokopův život, nebo otcovu čest?

DOKTOR: Vy si myslíte, že předseda, že ho přistihla...

ČERMÁKOVÁ: Ale vůbec ne! Chci vám jen ukázat, že motiv se dá najít u každého. Předseda sýpku nezapálil, to je samozřejmé.

DOKTOR: No, samozřejmě?

ČERMÁKOVÁ: Sýpka neshořela pro pojistku.

DOKTOR: Proč to vylučujete?

ČERMÁKOVÁ: Protože zmizela červená náušnice.

DOKTOR: Paní Čermáková, teď hledáme motiv.

ČERMÁKOVÁ: Ale už jsem vám řekla, že jich můžete mít, kolik chcete.

DOKTOR: Uvedla jste jeden, který neobstojí.

ČERMÁKOVÁ: Žádný neobstojí.

DOKTOR: No to zvažíme... Tak kromě uhořelé byla v chalupě Andrysova kmotra. Jaký ta...?

ČERMÁKOVÁ: K smrti Prokopa nenávidí. Uvidí ho v sýpce, a napadne ji udělat z něho žháře.

DOKTOR: Proč ho nenávidí?

ČERMÁKOVÁ: Prokop je její bývalý muž. Rozešli se ve zlém.

DOKTOR: Aha, takže...

ČERMÁKOVÁ: Ne, ne, ne. Kdyby to byla zapálila Andrysova kmotra, nebyla by zmizela červená náušnice.

DOKTOR: Paní Čermáková, proč vůbec...

ČERMÁKOVÁ: Protože červená náušnice je jediná záhada. Vůbec jediná...

DOKTOR: No, dobrá... Tak stará Andrysová byla v kostele.

ČERMÁKOVÁ: Dokonce v sousední vsi. Šla tam před polednem.

A zpátky jde vždycky sama. Modlí se po cestě růženec.

DOKTOR: Ale motiv?

ČERMÁKOVÁ: Její syn byl oddán na radnici. Nikdy se s tím nesmířila. Byla přesvědčená, že žije v hříchu. Pro ni by to nebyl zločin, ale záchrana synovy duše.

DOKTOR: No, to je...

ČERMÁKOVÁ: Kdyby byla Hanku zavraždila stará Andrysová, nebyla by zmizela červená náušnice.

DOKTOR: Paní Čermáková...

ČERMÁKOVÁ: Já vím, motiv...

DOKTOR: No...

ČERMÁKOVÁ: Nejblíž u staré sýpky bydlí Matys Haluza. Víte, je to taková známá firma. Co není pod zámkem, je jeho. Viděla jsem často u sýpky jeho plochý vozík... večer, když jsem šla od kmotry.

Odvozil toho z přístěnku tolik, že se bál, aby jeho zlodějiny nepraskly, a zapálil... Nebo Tereška Jakubíková. Byla u ohně první. Šla náhodou kolem. Ovšem později řekla, že se šla koupat. Kdysi chodila s Andrysem. Měli před svatbou, a nechal ji kvůli Hance. No, rozumíte mi...

DOKTOR: Ano, ano... A Andrýs?

ČERMÁKOVÁ: Andrýs měl rád Hanku.

DOKTOR: On tedy nepadá...

ČERMÁKOVÁ: A padá... Žáril jako ďas.

DOKTOR: Na koho?

ČERMÁKOVÁ: Na všechny. A teď se držte, pane doktore. Předevčírem jsem se setkala na hřbitově u hrobu mladé Andrýsové s cizím člověkem. Stál, ani se nehnu. Cívil na jedno místo. Přistoupila jsem k němu a promluvila jsem na něho. Je to brigádník z družstva, traktorista. A když jsem šla domů, vzpomněla jsem si, že už jsem ho jednou viděla. Víte kde?

DOKTOR: No?

ČERMÁKOVÁ: Na Hančině pohřbu.

DOKTOR: Příbuzný?

ČERMÁKOVÁ: Ne, ne. Říká se, že se o Hanku kdysi ucházel. Seznámili se před třemi lety na družstevním výletě.

DOKTOR: Andrýs toho traktoristu zná?

ČERMÁKOVÁ: Snad. Ale nikdy jsem je neviděla pohromadě.

DOKTOR: Pracuje Andrýs v družstvu?

ČERMÁKOVÁ: Ne. Pane doktore, ten traktorista s celým případem nějak souvisí. A přece ten den, co hořelo, u nás ještě nebyl.

DOKTOR: Zaměstnán?

ČERMÁKOVÁ: Ale na tom by nezáleželo. Nebyl na spaleništi.

DOKTOR: Víte to jistě?

ČERMÁKOVÁ: Ano.

DOKTOR: Teoreticky se mohl s Andrýsovou u sýpky setkat. Mohlo mezi nimi dojít k hádce...

ČERMÁKOVÁ: Ale nemohl odstranit červenou náušnici.

DOKTOR: Mě napadla ještě jedna verze, paní Čermáková. Kolem sýpky se chodili lidé koupat, že ano?

ČERMÁKOVÁ: Ano.

DOKTOR: K rybníku u Jonášova srubu.

ČERMÁKOVÁ: Ano.

DOKTOR: Představte si, že tudy jdou kluci. Uvidí Prokopa, spící opilec vždycky lákal k neplechám, kohosi napadne podpálit mu šos. Sláma vzplane, kluci se rozprchnou, snad právě proto, že zrovna přichází Andryšová... Kdybych se trochu namáhal, vymyslím další příběh... Vymyslím, paní Čermáková, vymyslím, víte? Všechny budou stejně logické, všechny stejně pravděpodobné, a všechny naprosto nesmyslné.

ČERMÁKOVÁ: Ale já nic nevymyslím, pane doktore.

DOKTOR: Ovšem. Uvedla jste jen řadu možností.

ČERMÁKOVÁ: Uvedla jsem řadu vesnických klepů. Neřekla jsem vám hned, že to nemá nic společného s vraždou?

DOKTOR: Máte na mysli ještě jiný motiv?

ČERMÁKOVÁ: Andryšová nebyla zavražděna, protože by existoval nějaký motiv.

DOKTOR: Domníváte se, že se ve vsi vyskytl šílenec, vraždící maniak?

ČERMÁKOVÁ: Ne, není šílený. Dovedl všechno rychle a dokonale promyslet. Unikla mu jenom jediná věc.

DOKTOR: Paní Čermáková, proč, proboha, podle vás byla Andryšová zavražděna?

ČERMÁKOVÁ: Protože vyšla do zahrady.

DOKTOR: A to byl jediný důvod?

ČERMÁKOVÁ: Ano.

DOKTOR: Pak... Já se napiju, když dovolíte. (*Zvuk nalévané vody*)

Tak tedy Andryšová byla zavražděna, protože vyšla do zahrady, že?

ČERMÁKOVÁ: A uviděla u sýpky vraha. Vraha ženy, která nosila červené náušnice.

DOKTOR: Ježišmarja...

ČERMÁKOVÁ: Ta měla být spálena v sýpce. A já si myslím, že tam taky uhořela.

DOKTOR: A kam se poděla Andryšová?

ČERMÁKOVÁ: Někde ji ukryl a v noci nejspíš zakopal... (*Pláč*)

DOKTOR: Uklidněte se... Paní Čermáková, poslyšte, vy jste viděla mrtvolu?

ČERMÁKOVÁ: Viděla jsem ohořelé tělo.

DOKTOR: Poznala jste je?

ČERMÁKOVÁ: Nikdo ji nepoznal. Trám ji zasáhl do hlavy. Trám nebo pořádná hůl. Možná jeden z těch klacků, co se opírají zvenčí o sýpku.

DOKTOR: A nikdo nepochyboval, že je to Andrysová, vidíte? Našly se ty přezky z jejich střeviců.

ČERMÁKOVÁ: Bylo snadné hodit je do ohně.

DOKTOR: Hm... No, zůstává jedna nevyvratitelná skutečnost. Prokop viděl Andrysovou. Viděl jen ji a nikoho jiného.

ČERMÁKOVÁ: Nepochybuji, že ji viděl...

DOKTOR: A kde byla ta žena s náušnicemi?

ČERMÁKOVÁ: Pod hromadami hořící slámy.

DOKTOR: Mrtvá?

ČERMÁKOVÁ: Ano. Vrah ji zabil a pak to tam zapálil. Následky měl nést Prokop. To byly počty, které nevyšly. Najednou se objevila Andrysová. Mohl jí sice namluvit, že to udělal Prokop, ale nic víc. Nejspíš se nabídl, že poběží pro pomoc, a Hanka se měla postarat o Prokopa. Doufal, že v sýpce oba zůstanou. Jistě se o to nějak přičiňoval... ale Hanka vyběhla včas, vyběhla před Prokopem, jinak to nemohlo být... Pane doktore, Prokop stál sotva na nohou a vyvázl. Není myslitelné, že by Hanka zůstala v sýpce. Musela by si počínat úplně bezhlavě... Já jsem ji znala, znala jsem ji od narození... Všechny je znám... právě proto jsem si všim tak jistě...

DOKTOR: Paní Čermáková, no...

ČERMÁKOVÁ: Hanka vyběhla ven a znova se setkala s vrahem. Musel ji odstranit, nic jiného mu nezbývalo...

DOKTOR: Paní Čermáková...

ČERMÁKOVÁ: Musel ji odstranit a zmizet.

DOKTOR: No, tak se uklidněte... A co tedy přivedlo ženu s červenou náušnicí na místo tak odlehlé, jako je Andrysova sýpka? Domnívá-

te se, že se tam sešla s vrahem náhodou? Nebo šlo o smlouvenou schůzku?

ČERMÁKOVÁ: Vrah tudy doprovázel ženu na nádraží.

DOKTOR: Mluvíte tak, jako by se to stalo před vašimi očima...

ČERMÁKOVÁ: Je to přece jediná možnost, pane doktore. Zjistila jsem, že červená náušnice nepatří žádné ženě ve vsi. Zbývalo hledat mezi těmi, které přijely ten den k někomu na návštěvu. A já vím, kdo přijel. A já vím, kdo jediný ji mohl zabít a proč. Víím, že se mi nepodařilo utajit před ním své myšlenky... Víím, že je všeho schopen, víím, že na mě bude čekat dnes večer u Jonášova srubu...

DOKTOR: No tak, paní Čermáková... Podívejte se, když jste si vším tak jistá, proč jste se neobrátila na policii?

ČERMÁKOVÁ: Protože... protože to není možné... Protože jsem se zbláznila...

DOKTOR: Ale, paní Čermáková...

ČERMÁKOVÁ: Znáím je desítky let, a najednou... najednou je mezi námi vrah... Naštěstí, pane doktore, tu byl ještě do včerejška ten cizí traktorista, kterého jsem nedovedla zařadit.

DOKTOR: Traktorista přece nijak nesouvisí...

ČERMÁKOVÁ: Souvisí, souvisí... Když jsem s ním mluvila, bylo mi jasné, že ví, že Hanka Andrášová byla zavražděna.

DOKTOR: Naznačil vám to nějak?

ČERMÁKOVÁ: Ne. Vyčetla jsem mu to z obličeje. Mluvili jsme spolu přes půl hodiny. Nevím, co chtěl, nevím, co se chtěl dozvědět ode mě, ale víím, co mi prozradil on sám.

DOKTOR: Hovořili jste o Hance?

ČERMÁKOVÁ: O Hance ani slovo. Až do včerejška jsem si s tím nevěděla rady. Teprve dnes ráno jsem pochopila, kdo to vlastně je.

DOKTOR: Myslíte, kdo to udělal?

ČERMÁKOVÁ: To řekněte sám, pane doktore!

DOKTOR: Já... já přece nemám ani ponětí...

ČERMÁKOVÁ: Všechno jsem vám vyložila. A jestli se nemýlím, a já se nemýlím, pane doktore... u staré sýpky zavraždil Matys Haluza svou sestru Marku, která přijela vymáhat dluh. Chalupa je její. A ten cizí traktorista... to je někdo od Bezpečnosti.

DOKTOR: Vy se domníváte, že Bezpečnost...

ČERMÁKOVÁ: Ano.

DOKTOR: Paní Čermáková, dovolte, abych tam zavolał... Co jste mi řekla, je tak... prostě, musíte se přihlásit... já vás doprovodím.

ČERMÁKOVÁ: Je dávno po úředních hodinách, proč byste tam...

DOKTOR: No, protože jste mě přesvědčila... já tam... (*Vytáčení telefonu*) Haló... doktor Paleček. Prosím? ... Ano, jde o velmi závažné svědectví, které se týká nedávného požáru ve vsi Pulice... Mohu se dostavit? ... Prosím? ... Ne, ne, ne, je u mě svědkyně, objevila stopu... červenou náušnici... Já jsem přesvědčen, že odhalila vraždu. ... Ano. ... Rozumím, rozumím... Kde? ... Ano. Na shledanou.

ČERMÁKOVÁ: Vyslechnou nás?

DOKTOR: Ne, paní Čermáková... Právě zatkli Matyse Haluzu pro vraždu sestry Marky. Bylo to tak, jak jste to řekla.

ČERMÁKOVÁ: A kde... kde ho zatkli?

DOKTOR: U Jonášova srubu.